

DEPARTEMENT VAN OPBOUW

DEPARTMENT OF DEVELOPMENT

DIENT 's LANDS BOSBEHEER

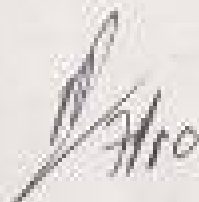
FOREST SERVICE
P.O.B. 438

KABINET VAN DE MINISTER
VAN TOEGANG

17 jan. 1974

Zijne Excellentie de Gouverneur van
Suriname
d.t.k. van de Directeur van het Kabinet
A h l e r.

Uw kennis

Uw brief van

Uw kennis

110/28

14/10

Overweg

Parasiba, 14 januari 1974.
P.O.B. 438

Bijlage: Avoca

Hierbij heb ik de eer U ter informatie te doen toekomen.

1. Enkele voorstellen tot wijziging in het jachtbesluit 1970.
2. Een pleidooi voor de aanwijzing van het Coroniezwamp als natuurreservaat.

Bovenstaande gegevens berusten op een 3 jarig door Wetiro gesteund wetenschappelijk onderzoek van de ornitholoog Dr. A.L. Spaans naar de levenswijze en ecologie der Surinaamse kustvogels.

Deze stukken kunt U als een voorbeeld zien van de wijze waarop de Dienst LBB en Stinasu zich een verantwoord natuurbesluit voorstellen. Slechts op grond van bewezen gegevens is het mogelijk om voor eenieder aanvaardbare regels, met name betreffende de jacht, op te stellen en dus ook te doen naleven.

Het Hoofd van de Dienst
's Lands Bosbeheer,

Enkele voorstellen tot wijzigingen in het 'Jachtbesluit 1970'

door A.L. Spaans

In dit rapport worden enkele voorstellen tot wijzigingen in het 'Jachtbesluit 1970' gedaan naar aanleiding van een recent onderzoek naar de verspreiding en levenswijze van een aantal groepen watervogels langs de Surinaamse kust.

1. Motivatie

De aantalsfluctuaties in dierpopulaties worden, wanneer emigratie en immigratie elkaar opheffen, alleen bepaald door geboorte en sterfte. Het aantal nakomelingen dat een volwassen wijfje tijdens haar leven voortbrengt is in het algemeen vele malen groter dan nodig is om de populatie op peil te houden. Veel individuen sterven echter voordat zij aan het voortplantingsproces kunnen deelnemen. Vroeger werd algemeen aangenomen dat de voortplantingscapaciteit van een diersoort zo groot is omdat de sterfte zo groot is. Uit onderzoekingen naar de wijze waarop de aantallen in vogelpopulaties worden gereguleerd is echter gebleken dat juist het omgekeerde het geval is en dat dus veel dieren vaak vroegtijdig doodgaan omdat er zoveel individuen worden geboren. Een belangrijk deel van het nakomelingschap moet sterven of emigreren voordat zij volwassen is, omdat de draagkracht van het terrein beperkt is. Dit is de reden waarom predatoren, waaronder de mens, individuen aan een dierpopulatie kunnen onttrekken zonder dat dit de stand van de betrokken populatie nadelig hoeft te beïnvloeden. Jacht is een menselijke ingreep in de natuur die biologisch niet a priori hoeft te worden afgewezen. Pas wanneer de druk van de mens op een diergroep te groot wordt treedt overbejaging op. Bij predatoren die voor hun voedselvoorziening slechts van een of enkele prooi-diersoorten afhankelijk zijn treedt in dergelijke situaties na enige tijd een afname van de populatiegrootte van de predator op. Bij de predator mens is dat niet het geval. Afgezien misschien van enkele primitieve volksstammen volgt het aantalsverloop van de menselijke populatie niet die van de dieren waarop deze jacht maakt. Doordat een regulatie van de aantallen zoals bij dierlijke predatoren voorkomt bij de mens achterwege blijft, komt aan de overbejaging niet vanzelf een einde. Overbejaging door de mens kan hierdoor leiden tot de lokale verdwijning van een diersoort en in extreme gevallen zelfs tot een volledig uitsterven van de soort. Slechts een bindende afspraak tussen jagers onderling of een algemeen geldende regeling van overheidswege kan dit proces tegenhouden. Tegen deze achtergrond moeten ook de regelingen tot bescherming van de dierenwereld en beheer van de tot het jachtwild behorende diersoorten in Suriname (Jachtverordening en Jachtbesluit) worden gezien. De verstandigste wijze om bij een grote jachtdruk de grootte van de populatie gunstig te beïnvloeden is te zorgen dat de dieren de gelegenheid krijgen zich ongestoord voort te planten. Dit is de reden waarom de jacht op diersoorten die tot het jachtwild behoren in principe gedurende de voortplantingsperiode gesloten is. Slechts dan is de basis voor een optimaal beheer gelegd, wat niet wegneemt dat in sommige gevallen additionele maatregelen nodig zijn om het gewenste effect te verkrijgen.

Ons inzicht in de levenswijze van de Surinaamse dierenwereld is vrij beperkt zodat het mogelijk is dat de regelingen zoals die in het verleden zijn vastgelegd bij nader onderzoek niet optimaal blijken te zijn. Naarmate het inzicht in de levenswijze van de Surinaamse dierenwereld toeneemt, zal bijsturing van de bestaande wetgeving mogelijk en noodzakelijk(!) zijn.

In 1970-1973 werd door mij langs de Surinaamse kust een onderzoek verricht naar de verspreiding en levenswijze van een aantal groepen kustvogels. Op grond van de voorlopige resultaten van dit onderzoek wordt voorgesteld in overweging te nemen in het 'Jachtbesluit 1970' een aantal wijzigingen aan te brengen teneinde een betere bescherming van de vogels en een beter beheer van de tot het jachtwild behorende vogelsoorten te bewerkstelligen.

Het onderzoek naar de verspreiding en levenswijze van de vogels langs de Surinaamse kust werd verricht op verzoek van de Stichting Natuurbehoud Suriname (STINASU) en de Dienst 's Lands Bosbeheer. Het onderzoek werd financieel gedragen door de Stichting voor Wetenschappelijk Onderzoek van de Tropen (WOTRO) in Nederland.

2. Voorstellen tot wijziging van de status van duikelaar, koneja, grassnip, krombek en de Rallidae (met uitzondering van de blauwe kemphaan)

a. Duikelaar *Phalacrocorax olivaceus*

De duikelaar is in het 'Jachtbesluit 1970' evenals in alle voorafgaande jachtbesluiten aangewezen als een overwegend schadelijke diersoort. Dit is ongetwijfeld geschied op grond van het feit dat het voedsel van deze aalscholversoort geheel uit vis bestaat en de soort om deze reden een ernstige voedselconcurrent van de broodvisseren zou zijn. Uit mijn onderzoek naar het voedsel van een aantal soorten kustvogels blijkt dat dit laatste niet het geval is. In juli 1972 werd door enkele vissers in de zwampen ten noorden van de weg Coronie-Wageningen op mijn verzoek een aantal aalscholvers geschoten waarvan de magen uitsluitend tilapia *Tilapia mossambica* bleken te bevatten. Deze vogels werden op verschillende dagen bemachtigd, zodat het waarschijnlijk is dat in deze zwampen, die overigens voor deze vogelsoort het voornaamste leefgebied langs de Surinaamse kust vormen, tilapia het hoofdvoedsel is van de aalscholver.

Tilapia mossambica is van oorsprong een Afrikaanse vissoort die vanuit Trinidad in Suriname ten behoeve van de visserij is ingevoerd en uitgezet. De soort is bij de Surinaamse bevolking echter niet aangeslagen en heeft daardoor hier nauwelijks enige marktwaaarde, zodat de aalscholver in Suriname moeilijk als een overwegend schadelijke diersoort voor de visserij kan worden aangemerkt.

Daarnaast kan de aanwijzing van de aalscholver als een overwegend schadelijke diersoort ook nog juridische moeilijkheden geven. In Suriname worden namelijk 2 vogelsoorten met de naam duikelaar aangeduid, namelijk de aalscholver en de slangehalsvogel *Anhinga anhinga*. De laatste wordt in het 'Jachtbesluit 1970' niet genoemd onder het jachtwild, de overwegend schadelijke diersoorten of de huisdieren, zodat de slangehalsvogel volledig beschermd is. Daar de Surinaamse bevolking voor beide soorten dezelfde naam gebruikt, zijn jagers die nu duikelaars bemachtigen in het ene geval niet en in het andere geval wel strafbaar zonder dat zij daarvan zelf op de hoogte zijn. Het zou om zuivere juridische redenen aanbeveling verdienen voor beide soorten eenzelfde gedragslijn aan te houden. Gezien het feit dat de aalscholver niet schadelijk voor de stand van marktwaardige vissoorten kan worden beschouwd en de slangehalsvogel langs de Surinaamse kust geen talrijke broedvogel is, zou ik willen voorstellen in overweging te nemen om in het vervolg de aalscholver niet meer als een overwegend schadelijke diersoort aan te wijzen, zodat beide soorten duikelaars dan volledig beschermd zijn.

b. Koneja *Dendrocygna bicolor*

De koneja moet in Suriname een zeldzame soort worden genoemd. In de afgelopen drie jaren ontmoette ik slechts eenmaal een klein groepje van deze boomeend. Het zou aanbeveling verdienen deze soort vanwege zijn zeldzaam voorkomen in het vervolg niet meer als jachtwild aan te wijzen, maar volledig te beschermen.

c. Grassnip *Gallinago gallinago* en krombek *Numenius phaeopus*

Van de in Suriname voorkomende steltlopers zijn alle soorten met uitzondering van de grassnip en krombek volledig beschermd. De steltlopers worden door de jagers in het algemeen aangeduid met de naam snipje of snip, al naar de grootte zonder nadere soortsaanduiding, met uitzondering van de krombek, een naam die behalve voor *Numenius phaeopus* echter ook vaak gebruikt wordt voor andere grote steltlopers zoals de willet *Catoptrophorus semipalmatus* en de grote geelpootruiter *Tringa melanoleuca*. Ik heb gemerkt dat veel jagers nu de mening zijn toegedaan dat alle steltlopersoorten tot het jachtwild behoren. In de praktijk wordt dan ook langs de kust op alle plaatsen die bereikbaar zijn op alle soorten steltlopers, tot de kleinste soort *Calidris minutilla* (ca. 20 gram) toe, gejaagd. In 1971 werden op de markt te Wageningen zelfs openlijk kleine geelpootruiters *Tringa flavipes* te koop aangeboden.

Uit mijn onderzoek blijkt dat de modderkusten van de Guyana's voor een aantal soorten noordamerikaanse steltlopers van groot belang zijn als doortrek- en overwinteringsgebied. Deze kustten spelen daardoor een belangrijke rol in de jaarcyclus van deze soorten. Terecht heeft de wetgever alle steltlopers - met uitzondering dan van de grassnip en krombek - in Suriname als volledig beschermde vogelsoorten aangewezen. Nu echter in de praktijk blijkt dat door de onbekendheid van veel jagers met de soortsbepaling van de steltlopers van deze bescherming weinig terecht komt, zou het ter wille van de andere soorten steltlopers die in Suriname doortrekken en overwinteren wenselijk zijn als de jacht op de grassnip en krombek in de toekomst niet meer werd toegestaan. Wanneer deze twee steltlopers niet meer tot het jachtwild behoren zullen alle steltlopers in Suriname volledig beschermd zijn, hetgeen vooral uit praktische overwegingen een grote vooruitgang zou zijn.

Opmerking. Wil men beide genoemde steltlopers toch als jachtwild blijven beschouwen dan zou het in ieder geval aanbeveling verdienen de jacht slechts tot uiterlijk 29 februari toe te staan. In maart-mei vindt de terugtrek van de noordamerikaanse steltlopers naar hun noordelijke broedgebieden plaats. Het getuigt van een wijs beleid om de jacht niet toe te staan tijdens de voorjaarstrek wanneer de vogels zich opmaken voor de reis of op weg zijn naar hun broedplaatsen. Men spaart daarmee niet alleen de in Suriname doortrekkende populaties van grassnip en krombek, maar door de slechte soortenkennis van de jagers ook die van alle andere steltlopersoorten.

d. Rallidae

In het 'Jachtbesluit 1970' zijn als jachtwild onder meer de anamoes aangewezen, waartoe blijkens artikel 2, lid 1b de soorten moeten worden gerekend die tot de Tinamidae en de Rallidae behoren. In hetzelfde lid wordt de tot de Rallidae behorende blauwe kemphaan *Porphyryla martinica* ook nog eens afzonderlijk in het rijtje genoemd. Zover ik kan nagaan wordt er in Suriname met uitzondering van de blauwe kemphaan niet doelbewust op vogelsoorten die tot de Rallidae behoren gejaagd. Dit doet de vraag rijzen of het inderdaad in de bedoeling van de wetgever heeft gelegen de rallen in het algemeen als jachtwild aan te wijzen. Daar de tot de Phasianidae behorende sabana-anamoe *Colinus cristatus* in het Jachtbesluit niet als jachtwild wordt genoemd is men geneigd zich af te vragen of in artikel 2, lid 1b in plaats van Rallidae niet Phasianidae moet worden gelezen. Ter voorkoming van juridische misverstanden lijkt het in ieder geval het overwegen waard alle vogels die door de jagers met 'anamoe' worden aangeduid als jachtwild aan te wijzen.

Wil men de Rallidae als jachtwild handhaven dan behoort de blauwe kemphaan in hetzelfde rijtje niet nog eens afzonderlijk te worden opgenomen.

3. Voorstellen tot wijziging van het jachtseizoen van koemawari, nengrekopoe, wiswisi, anaki, blue wing, bosdoks en blauwe kemphaan

a. Koemawari *Ardea cocoi*

De jacht op deze soort is volgens het 'Jachtbesluit 1970' toegestaan van 1 september tot en met 30 april. Dit is vermoedelijk gebaseerd op de veronderstelling dat de soort in de grote regentijd zou broeden (volgens Birds of Surinam, F. Haverschmidt 1968, zijn alleen eieren uit de maand juli bekend).

De koemawari broedt blijkens mijn onderzoek in de kuststreek van Suriname in een vijftal kleinere en grotere gemengde kolonies met naar schatting totaal rond 2.500 broedparen. Uit min of meer geregelde bezoeken aan deze kolonies in 1970-1973 is gebleken dat de broedactiviteit in Suriname niet beperkt is tot een korte periode van het jaar, al is er wel een duidelijke top die ten dele samenvalt met de grote regentijd. De grote kolonie nabij Klein Warapakreek (distrikt Commewijne) is echter van mei 1970, toen ik de kolonie voor het eerst bezocht, tot maart 1973, toen ik er voor het laatst was, aan één stuk door bezet geweest. Er zijn echter ook kolonies die in dezelfde periode in de grote droge tijd onbezet waren, zoals de kleine kolonie op Breda langs het Tapoeripakanaal. Reeds in februari, dat is dus kort na het inzetten van de kleine regentijd, zijn de kolonies reeds op volle sterkte, waarna het aantal vogels in de kolonie tot ver in de droge tijd hoog kan blijven.

Gezien het feit dat sommige kolonies het gehele jaar door bezet kunnen zijn, zij het in sterk wisselende aantallen, zou ik in overweging willen geven de jacht op de koemawari in de toekomst niet meer toe te staan en de soort dus als beschermde diersoort aan te wijzen. Indien men niet zover zou willen gaan, dan dient in ieder geval de jacht niet te worden toegestaan in de maanden waarin de grootste activiteit in de kolonie plaats vindt (februari tot en met september).

Uit het onderzoek naar het voedsel van een aantal soorten kustvogels blijkt dat het voedsel van de koemawari in het kustgebied vrijwel geheel uit tilapia bestaat. Ofschoon de koemawari plaatselijk in zwampen langs de kust in grote aantallen kan voorkomen is het door de voorkeur van de soort voor tilapia onwaarschijnlijk dat zij daar enige schade van betekenis aan de stand van marktwaardige vissen zal aanbrengen. Het is daarom wenselijk eventuele verzoeken van vissers om een afschotvergunning in de periode dat de jacht op deze soort niet is toegestaan niet te verlenen alvorens door nader onderzoek is gebleken dat werkelijk belangrijke marktwaardige vissen in noemenswaardige aantallen worden gevangen.

b. Nengrekopoe *Mycteria americana*

In het 'Jachtbesluit 1970' is bepaald dat de jacht op de nengrekopoe is toegestaan van 1 september tot en met 30 april. Deze bepaling is gebaseerd op de onjuiste veronderstelling dat deze soort in de grote regentijd zou broeden. In de wetenschappelijke literatuur is deze periode van het jaar als broedtijd meermalen genoemd (De vogels van Guyana, F.P. en A.P. Penard 1908; List of the birds of Surinam, F. Haverschmidt 1955). Ook diverse jagers die ik ernaar vroeg waren deze mening toegedaan.

Op grond van experimenteel onderzoek door Kahl (Food ecology of the Wood Stork (*Mycteria americana*) in Florida, M.P. Kahl in Ecol. Monogr. 34 (1964):97-117) is echter sterke twijfel gerezen aan de juistheid van de oude literatuuropgaven en aan de mededelingen van de jagers. Kahl toonde namelijk aan dat de soort in Florida in

de droge tijd broedt en dat dit samenhangt met de wijze van voedselzoeken van de nengrekopoe. Het voedsel (voornamelijk vissen) wordt namelijk niet - zoals bijvoorbeeld bij reigers het geval is - met behulp van de ogen gelokaliseerd, maar op de tast met de snavel. Alleen in de droge tijd drogen de zwampen zover uit dat de visdichtheid per volume-eenheid water zo hoog is dat de nengrekopoe voldoende voedsel kan bemachtigen om een broedsel jongen groot te brengen.

Tijdens mijn onderzoek is gebleken dat de oude opgaven betreffende de broedtijd in Suriname inderdaad niet juist zijn. In 1970 ontdekte ik eind oktober tijdens een vliegverkenning langs de kust een kolonie van ca. 400 nesten in enkele verlaten plantages langs het Tapoeripakanaal. Op grond van de gegevens van Kahl over de duur van de broedtijd en de opgroeiperiode van de jongen kon uit latere bezoeken worden berekend dat de eerste eieren in de tweede helft van september waren gelegd. De laatste jongen bereikten in februari het vliegvlugge stadium. Het broedseizoen duurde dus van september tot maart.

In 1971 en 1972 heeft de soort in het kustgebied als broedvogel verstek laten gaan. Aangenomen wordt dat dit samenhangt met de hoge waterstanden in de grote droge tijd die in beide jaren vrij nat was. In beide jaren heeft vrijwel de gehele populatie aan het begin van de grote droge tijd Suriname verlaten om eerst in het begin van het daaropvolgende jaar (in 1972 vergezeld van jongen!) terug te keren. Hieruit blijkt dat de vogels langs de kust van Suriname alleen tot broeden komen als de omstandigheden hier gunstig zijn. Blijven de waterstanden in de zwampen te hoog dan verlaten de nengrekopoes aan het begin van de grote droge tijd Suriname om elders te gaan broeden.

Op grond van deze gegevens wordt in overweging gegeven om in het vervolg de jacht gedurende de maanden september tot en met maart niet meer toe te staan. Er zou misschien zelfs overwogen kunnen worden de jacht op deze soort helemaal niet meer toe te staan en de nengrekopoe dus niet langer als jachtwild aan te wijzen. Zou men echter de soort toch als jachtwild willen handhaven dan wordt in overweging gegeven de jacht alleen in de maanden april tot en met augustus toe te staan.

c. Wiswisi *Dendrocygna autumnalis*, anaki *Anas bahamensis*, blue wing *Anas discors* en bosdoks *Cairina moschata*

De jacht op wiswisi, anaki en blue wing is thans open van 1 oktober tot en met 31 mei en op bosdoks van 1 september tot en met 31 maart. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat de perioden waarin de jacht op wiswisi, anaki en bosdoks is toegestaan gedeeltelijk samenvallen met de broedtijd van deze soorten, zoals uit het volgende blijkt.

Wiswisi

Nestvondsten met eieren van deze soort zijn bekend uit de maanden juli en augustus (coll. Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden), waarnemingen van kleine jongen uit augustus (Birds of Surinam, F. Haverschmidt 1968) en van grote jongen uit oktober (eigen waarnemingen) en half december (F. Haverschmidt 1968, loc. cit.).

Uit deze gegevens blijkt dat de voortplantingsperiode van deze soort valt van juli tot en met oktober. De waarneming van een halfwas jong in december wordt door het ontbreken van positieve gegevens uit november hier als uitzonderlijk beschouwd. Op grond van deze gegevens wordt voorgesteld in overweging te nemen de jacht op deze soort in de toekomst niet op 1 oktober, zoals thans het geval is, maar op 1 november te openen.

Anaki

Tabel 1 geeft de verdeling van alle mij bekende nestvondsten met eieren van deze soort in Suriname over het jaar.

Tabel 1: Verdeling nestvondsten met eieren van anaki in Suriname

	mei	juni	juli	aug.	sept./okt.
aantal	5	2	5	2	- / 1

Vroegste datum 12 mei (3-legsel), laatste datum 2 oktober (6-legsel).

Bronnen: coll. Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden; Birds of Surinam, F. Haverschmidt 1968 en eigen waarnemingen.

Daarnaast zijn er waarnemingen van kleine jongen uit de tweede helft van augustus (gegevens medewerkers L.B.B.) en van halfwas jongen uit begin september (eigen waarnemingen).

Uit deze gegevens blijkt dat de voortplantingsperiode van het anaki valt van begin mei tot eind oktober. Op grond van boven verkregen beeld zou het aanbeveling verdienen in de toekomst de jacht op anaki op 1 november (niet 1 oktober zoals thans het geval is) te openen en uiterlijk 30 april (niet 31 mei zoals thans het geval is) te sluiten.

Bosdoks

Van deze soort zijn nestvondsten met eieren bekend uit maart en april (coll. Rijksmuseum van Natuurlijke Historie, Leiden). Op grond hiervan zou ik het voorstel in overweging willen geven de jacht uiterlijk 29 februari (en niet 31 maart zoals nu het geval is) te sluiten.

Blue wing

De jacht op blue wings is aangepast aan de opening en sluiting van de jacht op wiswisi en anaki en dus toegestaan van 1 oktober tot en met 31 mei. Dit betekent dat de jacht op deze soort gedurende de gehele voorjaars trek is toegestaan. Het verdient aanbeveling de voorjaarsjacht in de toekomst niet meer toe te staan en de jacht op 29 februari te sluiten.

Van de zijde van de jagers is mij meermalen gevraagd of het niet mogelijk zou zijn om voor alle soorten eenden die door het jachtbesluit als jachtwild zijn aangewezen een gelijke regeling te treffen ten aanzien van de opening en sluiting van de jacht. Zij zouden op praktische gronden hiervoor zeer geporteed zijn. Een dergelijke regeling zou inderdaad kunnen worden gerealiseerd. Men moet daarbij echter wel bedenken dat dit neerkomt op een inkorting van de periode waarop de jacht op elk van deze eenden geopend zou kunnen zijn.

Tabel 2: Periode waarin de jacht op wiswisi, anaki, blue wing en bosdoks op biologische gronden gesloten zou moeten zijn.

Uit Tabel 2 blijkt dat een uniforme regeling zou inhouden dat de eendejacht eerst op 1 november zou moeten worden geopend en reeds op 29 februari zou moeten worden gesloten.

Wanneer men niet bereid is om ten behoeve van een uniforme regeling het jachtseizoen te bekorten dan zou ik willen voorstellen in overweging te nemen de jacht op wiswisi en anaki open te stellen van 1 november tot en met 30 april en op blue wing en bosdoks van 1 september (dat is dus voor de blue wing een maand eerder dan thans het geval is) tot en met 29 februari.

Opmerking. Eenden werpen op één uitzondering na alle grote en kleine slagpennen eenmaal in het jaar tegelijk af, waardoor zij enige tijd (enkele weken) niet kunnen vliegen. De vogels zijn in deze tijd uiteraard zeer kwetsbaar. Het is niet bekend wanneer de eenden die tot het jachtwild zijn aangewezen hun slagpennen in Suriname ruïen, maar er zijn aanwijzingen dat dit, zoals meestal het geval is, gebeurt aan het einde van of kort na de broedtijd. Op grond hiervan zou men geneigd zijn de jacht op wiswisi en anaki niet op 1 november maar op 1 december te openen.

Ik wil dit niet in overweging geven gezien de onzekerheid betreffende de ruisituatie in Suriname. Om buitensporige slachtingen in de ruiperiode te voorkomen zou ik echter wel in overweging willen geven in het jachtbesluit op te nemen dat eenden alleen in de vlucht mogen worden geschoten. Dit betekent dat ruiende eenden volgens de wet veilig voor het geweer zijn.

d. Blauwe kemphaan *Porphyrola martinica*

De jacht op de blauwe kemphaan is volgens het 'Jachtbesluit 1970' toegestaan van 1 oktober tot en met 31 mei.

De blauwe kemphaan wordt tijdens het oogsten van de padi door de bewoners van de SML-rijstpolders (Wageningen) veel gevangen ten behoeve van de consumptie. Gezien het feit dat de soort ter plaatse als schadelijk voor de rijstcultuur kan worden aangemerkt, is het misschien het overwegen waard in het distrikt Nickerie, waarbinnen de SML-rijstpolders liggen, de jacht op deze soort gedurende het gehele jaar toe te staan. De soort broedt in deze antropogene situatie, in tegenstelling tot de natuurlijke situatie, het gehele jaar door.

Opmerking. De vogels worden in de rijstpolders met de hand gepakt, hetgeen in wezen een overtreding van de jachtverordening is die immers stelt dat men alleen mag jagen met bepaalde typen geweren en dat het verboden is te jagen met andere middelen dan die door de Gouverneur bij besluit zijn genoemd. Daar in het 'Jachtbesluit 1970'

geen middelen zijn aangewezen, mogen deze vogels officieel niet met de hand worden gepakt. Het lijkt mij uit praktische overwegingen het overwegen waard dit in het onderhavige geval te sanctioneren. Dit zou kunnen door de soort in het distrikt Nickerie als huisdier aan te wijzen.

De periode waarin de jacht op de blauwe kemphaan blijkens het 'Jachtbesluit 1970' is toegestaan valt blijkens Birds of Surinam, F. Haverschmidt 1968, gedeeltelijk samen met de voortplantingsperiode van deze soort (januari tot en met augustus). Om deze reden wordt in overweging gegeven de jacht op de blauwe kemphaan buiten het distrikt Nickerie toe te staan van 1 september tot en met 31 december.

Samenvatting

Er wordt in dit verslag voorgesteld in overweging te nemen om in de toekomst:

- a. de duikelaar *Phalacrocorax olivaceus* niet meer aan te wijzen als een overwegend schadelijke diersoort en dus geheel te beschermen;
 - b. de koneja *Dendrocygna bicolor* niet meer aan te wijzen als jachtwild en dus geheel te beschermen;
 - c. de grassnip *Gallinago gallinago* en krombek *Numenius phaeopus* niet meer aan te wijzen als jachtwild, doch geheel te beschermen of tenminste de jacht in de maanden maart-april (voorjaarsjacht) niet meer toe te staan, zodat op beide soorten alleen gedurende de maanden september tot en met februari gejaagd zou mogen worden;
 - d. de Rallidae met uitzondering van de blauwe kemphaan *Porphyryla martinica* niet meer aan te wijzen als jachtwild of de blauwe kemphaan niet meer afzonderlijk in de rij van vogels die tot het jachtwild behoren op te nemen;
 - e. de Phasianidae waartoe de sabana-anamoe *Colinus cristatus* behoort tot de 'anamoos' te rekenen en dus als jachtwild aan te wijzen;
 - f. de koemawari *Ardea cocoi* geheel te beschermen of de jacht op deze soort alleen toe te staan gedurende de maanden oktober tot en met januari; geen vergunningen voor afschot te verlenen in de periode waarin de jacht niet is toegestaan voordat uit nader onderzoek is gebleken dat de soort ter plaatse inderdaad schadelijk voor de stand van marktwaardige vissen is;
 - g. de nengrekopoe *Mycteria americana* geheel te beschermen of de jacht op deze soort alleen toe te staan gedurende de maanden april tot en met augustus;
 - h. de jacht op wiswisi *Dendrocygna autumnalis*, anaki *Anas bahamensis*, blue wing *Anas discors* en bosdoks *Cairina moschata* slechts toe te staan gedurende de maanden november tot en met februari of de jacht op wiswisi en anaki toe te staan van 1 november tot en met 30 april en de jacht op blue wing en bosdoks van 1 september tot en met 29 februari;
- de jacht op de eendensoorten die tot het jachtwild behoren alleen toe te staan op vogels in de vlucht;
- i. de jacht op de blauwe kemphaan *Porphyryla martinica* in het distrikt Nickerie gedurende het gehele jaar toe te staan of de soort daar aan te wijzen als huisdier; de jacht in de overige distrikten toe te staan van 1 september tot en met 31 december.

Paramaribo, 1 mei 1973.

Aan:

de leden van de Natuurbeschermingscommissie

de Directeur van Landbouw, Veeteelt en Visserij

het Hoofd van de Dienst 's Lands Bosbeheer

de Directeur van de Stichting Natuurbehoud Suriname

cc.

de Nederlandsche Commissie voor Internationale Natuurbescherming

de Stichting voor Wetenschappelijk Onderzoek van de Tropen

Prof. Dr. M.F. Mörzer Bruyns, Landbouwhogeschool, Wageningen

Prof. Dr. K.H. Voous, Vrije Universiteit, Amsterdam

Adres van de schrijver: p.a. 's Lands Bosbeheer, postbus 436, Paramaribo.